

پا طیار

دشتر

««« شرکت کشاورزی

تولید و تأمین عمدہ بذر و نهال اصلاح شده

Email : iran_dashtyar@yahoo.com



لومادران

Achillea millefolium

از خانواده : Asteraceae یا تیره گاسنی



نشریه تحقیقی ترویجی شماره ۱۳

اصفهان، خیابان هشت بهشت شرقی، جنب مجتمع تجاری بهشت پلاک ۸۸۲

۹۱۳۷۶۵۱۰۰۰

»» گیاه شناسی:

بومادران گیاهی است علفی ، دولپه، چندساله، روز بلند و آفتاب دوست، به ارتفاع ۳۰-۹۰ سانتیمتر . گل آذین دیهیم ، چتری ، مجتمع ، کوچک و به رنگهای زرد، صورتی و سفید و به دو شکل دیده می شود یکی زیانه ای سفید رنگ که از ۶-۵ عدد تجاوز نمی کند و دیگری لوله ای که وسط کاپیtolها واقع گردیده است. برگها پوشیده از کرک، با قطعات خطی نوک دار و به رنگ سبز تیره، بدون دمبرگ و به طور کامل دراز می باشد. میوه فندقه، طویل و به رنگ زرد روشن است .

قسمت مورد استفاده:

سرشاخه گلدار و برگ با طعم تلخ و بوی قوی

توصیه شیمیایی:

از گلهای آن اسانس روغنی خوش عطر و فرار به رنگ آبی روشن استخراج می شود در هر ۱۰۰ گرم گل ۱۰۰-۱۲۰ میلیگرم آزولن است، اسانس به روش تقطیر با آب و بخار به دست می آید و مقدار آن ۳-۵ کیلوگرم در هکتار برآورد شده است . این گیاه دارای اینولین و کمی تانن است که در اروپا عنوان تب براستفاده می شود. حاوی فلاونوئید با خواص آنتی اکسیدان ، ضد سرطان و التهاب، تعديل کننده سیستم ایمنی بدن و محافظت کننده کبد می باشد.

محیط شناسی و بررسی رویشگاه:

در انواع خاکها و اقلیم ها به خوبی رشد می کند در اراضی کوهستانی و استپی ، جلگه ای ، مزارع شخم خورده و بایر ، چمن زارها و مناطق خشک به صورت خودرو می روید. بومی آسیا و اروپا است و تا ارتفاع ۲۵۰۰ متری رشد می کند، بهترین دما برای رشد و گلدهی ۱۸-۲۶ درجه سانتیگراد است و در مناطق گرم و آفتابی بهتر رشد می کند در مناطق با بارندگی سالانه ۱۲۰ میلیمتر هم دیده می شود .

ذراعت:

تکثیر به وسیله دانه و قسمت های رویشی گیاه می باشد . بذرها را به فاصله ردیفی ۶۰-۷۰ و بین ردیفی ۲۵-۳۰ سانتی متر می کارند. زمان مناسب برای کاشت مستقیم بذر او اخر تابستان تا اوایل پائیز است ، مصرف بذر خالص ۶-۴ کیلوگرم در هکتار است . تکثیر رویشی از راه تقسیم بوته صورت می گیرد، در پائیز گیاه ۴-۵ ساله را از زمین خارج و تقسیم نموده و در زمین مورد نظر می کارند . کشت غیرمستقیم بذر در خزانه ای هوای آزاد انجام می شود، عمق بذر نباید بیشتر از ۵/۰ سانتیمتر باشد فاصله بذرها در خزانه ۲۰-۵۰ سانتیمتر و زمان انتقال اوایل پائیز است . طول مدت جوانه زنی ۱۰-۷ روز می باشد .

نوع خاک:

خاک سبک و شنی با $\text{pH}=6-7$ را بهتر می پسندد .

نیاز کودی:

دادن کود باعث افزایش پیکر رویشی و افزایش اسانس گیاه می شود ، حداقل ۳۰ تن کود دامی ، ۱۰۰-۸۰ کیلوگرم کود فسفاته قبل از کاشت و ۱۰۰-۱۵۰ کیلوگرم که داشته ده کارا : آرا ،

بسته به اقلیم هر ۵-۱۰ روز یک بار آبیاری انجام می شود. به خشکی مقاوم است ولی خشکی باعث کاهش سطح برگ و عملکرد اجزاء می شود.

مبارزه با آفات، بیماری‌ها و علف‌هرز:

رشد اولیه گیاه کند می باشد در نتیجه مبارزه مکانیکی شیمیایی ضروری است استفاده از علف کش کرب به مقدار ۴ کیلوگرم در هکتار و استفاده از یخ آب زمستانه جهت کنترل سن لکه دار (*Lygus spp*) و لارو که با مکیدن شیره گیاه (*Hemimene petriverella*) از ریشه آن تغذیه می کند لازم است.

زمان گلدهی و برداشت محصول:

در صورتی که گیاه به طور غیر مستقیم کشت شود در پائیز به زمین اصلی منتقل می شود و یک سال بعد از کاشت به گل می نشیند و می توان محصول را برداشت کرد. اگر به طور مستقیم کشت شده باشد محصول از سال سوم قابل برداشت است بهترین زمان برداشت موقع گلدهی است که در این هنگام گلها را از فاصله ۴-۳ سانتی متری دمگل برداشت می کنند. دوران گلدهی اوخر فروردین تا اوخر خرداد است از سال دوم مقدار پیکر رویشی خشک شده ۱-۴ تن در هکتار می باشد. نسبت پیکر رویشی تازه به خشک ۶ به یک، نسبت گل تازه به خشک ۱ به یک و مقدار اسانس ۳-۵ کیلوگرم در هکتار و ماندگاری اقتصادی ۳-۵ سال خواهد بود.

دامنه انتشار:

البرز مرکزی، زاگرس غربی، اشتران کوه، ارومیه، تبریز، گرگان، مشهد، جنگلهای گلستان، اردستان، نطنز، اصفهان، استان مرکزی، شرق همدان، مرکز و جنوب قزوین، تهران، سمنان، یزد، اردبیل، خوزستان، فارس، کهکیلویه و بویر احمد، چهارمحال و بختیاری.

خواص و کاربرد:

مدر و تب بر، بخور و جوشاننده‌ی آن برای درمان زکام و درد کلیه مفید است، روغن آن برای تسکین درد، مخلوط ضماد (برگ تازه) با روغن ترمس (باقلای مصری) برای رویش مو، خوردن آن با عسل برای نابودی کرم‌های معده و عصاره روغنی آبی رنگ آن دارای اثر ضد التهابی، برای درمان قاعده‌گی ضربان قلب، ورم عضله و خواب رفتن دسته‌ها مفید است. (۳۰-۱۵ گرم در ۰/۵ لیتر آب جوشاننده بصورت لوسيون در حمام استفاده شود). این گیاه به جهت گلهای چتری زیبا و شکل بوته‌ای نه چندان بلند و نرمش و سازگاری با انواع خاکها و اقلیم‌ها و آب و هوا به عنوان یک گیاه زینتی در فضای سبز شهرها و گل آرائی باغچه‌ها و باغهای صخره‌ای به حالت مجتمع، پوششی، تفکیکی و لکه‌ای کاربرد زیادی دارد مصرف برگ، گل تازه و خشک گیاه از زمان‌های قدیم در روستاهای به عنوان دور کننده و دافع حشرات موذی (کک و ساس) در اتاق خواب و نشیمن موسوم بوده است.

منابع:

- ۱- دکتر هادی صمصم شریعت، پرورش و تکثیر گیاهان دارویی، انتشارات مانی، ۱۳۷۴.
- ۲- دکتر محمد خانی، بخش تخصصی گیاهان دارویی، انتشار دانشگاه شهرکرد، ۱۳۸۶.
- ۳- مدیریت و ترویج و نظام بهره برداری استان مرکزی - آشنایی با گیاه بومادران (www.gkmt.ir).
- ۴- سایتهاي اينترنتي مختلف.
- ۵- آرشيو اطلاعات تجربی و کاربردی بخش تولید و فرآوری گیاهان دارویی و صنعتی شركت